

Mineralinio azoto atsargos dirvožemyje 2018 metų pavasarį

2018-04-20

Jau baigti pavasariniai mineralinio azoto tyrimai, kuriuos užsakė LR žemės ūkio ministerija. Į žemdirbiams rūpimą klausimą – kiek mineralinio azoto dirvožemyje liko po šios žiemos – Agrocheminių tyrimų laboratorijos specialistai atsako trumpai – mažai ir labai mažai.

Mineralinio azoto kaip niekad mažai

Kaip parodė balandžio 5–13 d. iš visos Lietuvos (daugiau kaip 200 aikštelių) surinktų dirvožemio ėminių tyrimai, mineralinio azoto nustatyta labai mažai. 0–60 cm sluoksnyje jo vidurkis šalyje buvo 31,3 kg / ha. Mažai jo buvo ir Vidurio Lietuvoje, nors vyrauja sunkesnės dirvos ir tręšiama gausiau – 40,0 kg / ha. O Vakarų ir Rytų Lietuvoje jo rasta vos 30,2 ir 25,6 kg / ha. Jei ankstesniais metais intensyviai tręšiamuose plotuose mineralinio azoto nustatydavome 90–120 kg / ha, tai šį pavasarį didžiausios reikšmės siekė 50–60, o Rytų Lietuvoje – 40–50 kg / ha. Net 55 proc. tirtų dirvožemio ėminių mineralinio azoto 0–60 cm gylyje turėjo mažiau nei 35 kg / ha. 2012 ir 2014 m. šalyje mineralinio azoto vidurkis buvo atitinkamai 64,3 ir 61,0 kg / ha, arba dvigubai didesnis. Šį pavasarį nustatytame mineraliniame azote amoniakinio ir nitratinio azoto vidutinis santykis nustatytas 1:6,3. Pagal gylius mineralinis azotas vidutiniškai šalyje pasiskirstė taip: 0–30 cm – 21,6; 30–60 cm – 9,7; 60–90 cm – 9,47 kg / ha.

Šlapių metų pasekmės

Mažai mineralinio azoto dirvožemyje buvo nustatyta jau 2017 m. lapkričio pradžioje. To priežastis – intensyvus, o kai kur ir ekstremalus, lietus vasaros pabaigoje ir rudenį. Lapkričio–sausio mėnesiais dar daug kritulių iškrito Vakarų Lietuvoje, todėl ten nitratų plovimasis gilyn dirvožemiu vyko intensyviau nei kituose Lietuvos regionuose. Vasario–kovo mėnesiais kritulių iškrito mažiau, o susidaręs pašalas stabdė šį procesą. Tačiau žiemą dirvožemio organinės medžiagos mineralizacija beveik nevyko, todėl mineralinio azoto atsargos nepaspildė. Dirvožemiui tekusį perteklinį vandens kiekį akivaizdžiai rodo jau ilgą laiką patvinusios upės, o tyrimams surinkti dirvožemio ėminiai buvo kaip niekada drėgni. Kai kur žemesnėse vietose ir gilesniuose sluoksniuose, ypač 60–90 cm gylyje, teko zondu tyrimams imti skystą dirvožemio masę.

Kaip tręšime azotu?

Anksti pavasarį lengvai augalų įsavinamas azotas yra labai reikalingas augantiems augalams ir mikroorganizmams, ypač skaidantiems organinę medžiagą ir augalines liekanas. Todėl svarbu nepavėluoti tręšti azotu augančių augalų. Be to, dirvožemyje esantis mažesnis mineralinio azoto kiekis rodo, kad šiemet azoto trąšų normą reikės didinti. Plotuose, kur žemės našumo balas yra didesnis nei 37 balai ir planuojami bei gaunami didesni žemės ūkio augalų derliai, azoto trąšų norma turėtų būti 20–30 kg / ha didesnė. Mažesnio našumo ir derlingumo dirvožemiuose azoto reikėtų 10–20 kg / ha daugiau. Ten, kur šį pavasarį augalai dar

nepasėti bei daugiamečių žolių ir daugiamečių augalų plotuose, azoto normą, įtraukiant šį padidinimą, reikia įterpti per pagrindinį ar papildomą tręšimą. Žiemkenčių ir žieminių rapsų plotuose įterpti per papildomą tręšimą, nes daugelis pirmą tręšimą azotu jau yra atlikę. Tačiau plotuose, kur po žiemos augalai išretėję ar lomose nunykę, reikia įvertinti, ar tikslinga didinti azoto normą.

Nors šiemet dirvožemyje mineralinės sieros tyrimų nebuvo vykdyta, tačiau patirtis rodo, kad dirvožemyje esant mažai nitratų mažiau būna ir sulfatų. Todėl rekomenduojama rapsus siera patręšti 20–40 kg / ha, o javus – 10–20 kg / ha normomis. Jei nėra galimybės sieros trąšų įterpti per pagrindinį ar papildomą tręšimą, tuomet reikėtų augalus nupurkšti sieros trąšomis per lapus.

LAMMC Agrocheminių tyrimų laboratorija

2018-04-20

